

माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे ऑनलाईन फिल्ड असेसमेंट करण्यासाठी कार्यपद्धती ठरवून त्यासाठी विभागांतर्गत समिती गठित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक अभियान २०२१ / प्र.क्र. ५१ / तां.क.१
शहीद भगतसिंग चौक, मदाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक १८ मे, २०२१

वाचा : (१) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक अभियान-२०२०/
प्र.क्र.१३४/ तां.क.-१, दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०२०
(२) माझी वसुंधरा अभियानाची अंतीम टुलकिट

प्रस्तावना:

संदर्भीय क्रमांक १ येथील दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०२० शासन निर्णयान्वये पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी व आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर आधारित “माझी वसुंधरा अभियान” हे राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये व ग्राम पंचयातींमध्ये राबविण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत करण्यात येणाऱ्या कामाचे मुल्यमापन करण्यासाठी १५०० गुण ठेवण्यात आले असून, त्यासाठीचे इंडीकेटर्स टुलकिट द्वारे प्रसिध्द करण्यात आले आहे.

२. या अभियानाचा कालावधी ३१ मार्च, २०२१ पर्यंत ठरविण्यात आला होता. परंतु, मागील वर्षभरातील कोरोनाची स्थिती विचारात घेता स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या मागणीनुसार माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत स्थानिक संस्थांना काम करण्याची संधी मिळावी म्हणून, या अभियानाचा कालावधी दिनांक १५ एप्रिल, २०२१ पर्यंत वाढविण्यात आला होता.

३. संदर्भीय क्रमांक १ येथील दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०२० च्या शासन निर्णयामध्ये व टूलकिट मध्ये नमूद केल्यानुसार अभियान कालावधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामाचे मुल्यमापन दोन टप्प्यामध्ये करण्याचे ठरविण्यात आले होते. यापैकी पहिला टप्पा हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी वेब पोर्टलवर भरण्यात आलेल्या MIS वरील माहितीच्या आधारे त्रयस्त यंत्रणे मार्फत डेस्कटॉप असेसमेंट करणे व दुसऱ्या टप्प्यात या असेसमेंट मध्ये उर्तीण झालेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामाची प्रत्यक्ष तपासणी शहरात / गावांत जावून त्रयस्त यंत्रणे मार्फत करणे.

४. त्यानुसार, डेस्कटॉप असेसमेंट करण्यासाठी मे. टेक्नोग्रीन एनव्हारोमेंटल सोल्युशन, पुणे यांची तर, फिल्ड असेसमेंट करण्यासाठी मे. मुडी इंटरनॅशनल (इंटरटेक) यांची त्रयस्त यंत्रणा म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

५. अभियानाचा वाढीव कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर डेस्कटॉप असेसमेंट करण्यासाठी नियुक्त केलेल्या एजन्सी मार्फत डेस्कटॉप असेसमेंट करण्यात येत आहे.

६. कोरोनामुळे संपूर्ण राज्यात लॉकडाऊन सदृश्य निर्बंध लागू करण्यात आले आहेत. हे निर्बंध दिनांक ३१ मे, २०२१ पर्यंत वाढविण्यात आले आहेत. त्यानंतरही परिस्थितीत सुधारणा होवून त्रयस्त यंत्रणेच्या फिल्ड असेसरना स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष जावून फिल्ड असेसमेंट करणे शक्य होणार नाही असे दिसते. त्यामुळे, प्रत्यक्ष फिल्ड मध्ये न जाता ऑनलाईन फिल्ड असेसमेंट करणे हा एक पर्याय उपलब्ध आहे.

७. माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत सर्वोत्तम कामगिरी करणाऱ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना बक्षिस देवून त्यांना गौरविण्याचा समारंभ जागतीक पर्यावरण दिना दिवशी म्हणजे दिनांक ५ जून, २०२१ रोजी करण्याचे नियोजन आहे.

८. उपरोक्त परिस्थिती विचारात घेता माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामाचे डेस्कटॉप असेसमेंट पूर्ण झाल्यावर त्याआधारे प्रत्येक गटा मधील (व्हर्टिकल मधील) काही सर्वोत्तम स्थानिक संस्थांचे फिल्ड असेसमेंट करण्याची कार्यपद्धती ठरवून त्यासाठी विभागांतर्गत समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

प्रस्तावनेत नमूद केलेल्या बाबींचा विचार करून, -**माझी वसुंधरा अभियानाचे** फिल्ड असेसमेंट करण्यासाठी खालील प्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबण्यास व त्यासाठी विभागाच्या स्तरावर खालील प्रमाणे समिती गठित करण्यास शासन मान्यता देत आहे :-

- (१) डेस्कटॉप असेसमेंट करण्यात येत असलेल्या यंत्रणेने स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सादर केलेल्या कागदपत्रांची छाननी करून त्याचे योग्य रितीने मुल्यमापन करून प्रत्येक गटा मधील (व्हर्टिकल मधील) (अमृत शहरे, नगरपरिषदा, नगर पंचायती व ग्राम पंचायती) सर्वोत्तम १० स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा संपूर्ण तपशील माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयास दिनांक २४ मे, २०२१ पर्यंत सादर करावा.
- (२) या स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे फिल्ड असेसमेंट करण्यासाठी प्रत्यक्ष फिल्डमध्ये जाणे सध्याच्या कोविडच्या निर्बंधांमुळे शक्य नसल्याने त्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामाची तपासणी ऑनलाईन करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

(३) अशा प्रकारे ऑनलाईन तपासणी करण्यासाठी पर्यावरण व वातावरणीय विभागांतर्गत ३ अधिकाऱ्यांची खालील प्रमाणे समिती गठित करण्यास शासन मान्यता देत आहे :-

(अ) संचालक, पर्यावरण, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग	अध्यक्ष
(ब) उप सचिव (आस्थापना), पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग	सदस्य
(क) अभियान संचालक, माझी वसुंधरा अभियान संचालनालय	सदस्य- सचिव

(४) सदर तपासणीची कार्यपद्धती पुढील प्रमाणे राहील: -

माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत प्रत्येक गटा मधून (व्हर्टीकल मधून) सर्वोत्तम ठरलेल्या १० स्थानिक संस्थांच्या वतीने संबंधित महानगर पालिकांचे आयुक्त / अतिरिक्त आयुक्त / उप आयुक्त, नगरपरिषदा / नगर पंचायतींचे मुख्याधिकारी व ग्राम पंचायतींचे ग्राम विकास अधिकारी / ग्राम सेवक हे, उपरोक्त प्रमाणे गठित समिती पुढे, त्यांना ठरवून दिलेल्या दिवशी व वेळेत ऑनलाईन सादरीकरण करतील. यासाठीची लिंक संबंधितांना स्वतंत्रपणे पाठविण्यात येईल.

माझी वसुंधरा अभियानाच्या टुलकीट नुसार प्रत्येक थीमॅटिक भागातील प्रत्येक इंडीकेटरच्या अनुषंगाने त्यांनी केलेल्या कामा बाबतचे सादरीकरण त्यांना यावेळी करावे लागेल. या सादरीकरणासाठी प्रत्येक स्थानिक संस्थेस ३० मिनिटांचा कालावधी देण्यात येईल. यामध्ये प्रत्येक थीमॅटिक भागातील काही ठिकाणे त्यांना ऑनलाईन (लाईव्ह) दाखवावी लागतील. याबाबतच्या सविस्तर सूचना स्वतंत्रपणे देण्यात येतील.

(५) डेस्कटॉप असेसमेंट करणाऱ्या त्रयस्त यंत्रणेने वरील (१) प्रमाणे सादर केलेल्या प्रत्येक गटा मधील (व्हर्टीकल मधील) सर्वोत्तम १० शहरांची ऑनलाईन तपासणी सदर समितीने करून त्याबाबतचा आपला अहवाल शासनास दिनांक ३१ मे, २०२१ पर्यंत सादर करावा.

(६) सदर समितीने सादर केलेला अहवाल विचारात घेवून शासन प्रत्येक गटा मधील (व्हर्टीकल मधील) (अमृत शहरे, नगरपरिषदा, नगर पंचायती व ग्राम पंचायती) स्पर्धेचे विजेत जागतिक पर्यावरण दिना दिवशी अथवा तत्पूर्वी जाहिर करील.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२१०५२०१४२२५२५८०४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षंकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मनोहर बंदपट्टे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

२. मा. मंत्री, पर्यावरण व वातावरणीय बदल यांचे खाजगी सचिव.
३. मा. राज्यमंत्री, पर्यावरण व वातावरणीय बदल यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व विभागीय आयुक्त
७. सर्व जिल्हाधिकारी.
८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
९. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
१०. आयुक्त, सर्व महानगरपालिका.
११. मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषदा/ नगर पंचायती.
१२. ग्राम विकास अधिकारी / ग्राम सेवक, अभियानात समाविष्ट सर्व ग्राम पंचायती
१३. निवडनस्ती